

Tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning

**Toetsingsadvies over de aanvulling op
het milieueffectrapport**

5 juli 2004 / rapportnummer 873-176



commissie voor de milieueffectrapportage

Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX 's GRAVENHAGE

uw kenmerk
HKW/TFW 2004/4833

uw brief
17 mei 2004

ons kenmerk
873-175/Lv/eh

onderwerp
Toetsingsadvies over de informatie voor
de tweede partiële herziening Landelijke
Beleidsnota Schelpenwinning

doorkiesnummer
(030) 234 76 26

Utrecht,
5 juli 2004

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen in het kader van de informatie voor de tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning. Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning

in afschrift aan de regionale directies Noord-Nederland, Zeeland en Noordzee

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Toetsingsadvies over
de informatie voor de tweede partiële herziening
Landelijke Beleidsnota

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over de informatie
voor de tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning,

uitgebracht aan de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat door de Com-
missie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning,

de secretaris



drs. M.P. Laeven

de voorzitter



drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 5 juli 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER HET MER.....	2
2.1 Algemeen.....	2
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2
2.2.1 Ecologische effecten	2
2.2.2 Morfologische effecten	3
2.2.3 Archeologische waarden	4
2.2.4 Overige punten.....	4

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 mei 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant nr. 86 d.d. 6 mei 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

In december 1998 heeft de minister van Verkeer en Waterstaat (V&W) de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) vastgesteld, als kader voor de vergunningverlening tot 2010. De nota gaat over de winning van schelpen uit de zeebodem van de Waddenzee (inclusief de zeegaten), de Noordzee (voor de Nederlandse kust) en de Zeeuwse zoute wateren. In de nota zijn winplaatsen aangewezen. Bij het begin van de procedure was het duidelijk dat het gezamenlijk oppervlak van de winplaatsen in elkaars nabijheid de 500 hectare – in de Waddenzee 100 ha – te boven zal gaan. Om die reden is, op grond van het Besluit Milieueffectrapportage (m.e.r.), ten behoeve van een besluit voor dit landelijk beleid een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Bij het opstellen van de LBS waren verschillende kennisleemten geïdentificeerd waarnaar in 2000-2001 onderzoek is uitgevoerd. De resultaten van dit vervolgonderzoek – als aanvulling op het MER uit 1998 – gaven aanleiding tot een voortijdige evaluatie en een partiële herziening van de LBS in 2001. Een volgende evaluatie, vijf jaar na 1999, is conform het beleid uitgevoerd. Deze is vastgelegd in een tweede aanvulling op het MER, en bestaat uit het rapport *“Evaluatie Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning”* en drie basisrapporten¹.

Bij brief van 17 mei 2004² heeft de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de tweede aanvulling op het milieueffectrapport (MER). Deze aanvulling is op 7 mei 2004 ter inzage gelegd³.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁵, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁶, zoals vastgesteld op 2 juli 1997;
- op eventuele onjuistheden⁷;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁸.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na

¹ *Opvuelsnelheid, gedrag en effect van schelpenwinputten in de Waddenzee* (28 augustus 2003; DNN/RIKZ; rapport NN-ANW-03-01), *Evaluatie 2002-2004 schelpenwingebieden in het Waddenzeegebied* (februari 2004; DNN/RIKZ; rapport NN-ANW-03-02) en *Schelpkalkproductieberekeningen Waddenzee voor de periode 1969-2003* (22 april 2004; RIKZ; rapport RIKZA/OS/2004.601w).

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁵ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁸ Wm, artikel 7.10

welke onderdelen van de tweede aanvulling op het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de vaststelling van de tweede partiële herziening van de LBS. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in de tweede aanvulling op het MER aanwezig** is. In de aanvulling op het MER zijn over het algemeen op een heldere wijze (onderzoeks)resultaten beschreven ten aanzien van ondermeer:

- de winning en afzet van schelpen en de natuurlijke productie van schelpen en de winquota;
- ruimtebeslag en duur verstoringen door schelpenwinputten in de Waddenzee in relatie tot morfologische en ecologische effecten;
- wingebieden in de Waddenzee (in hoeveel en welke zeegatsystemen).

Er is hiermee goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieu een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming.

De Commissie plaatst op een aantal punten kanttekeningen bij (de informatie uit) de tweede aanvulling op het MER (zie § 2.2). Dit zijn echter geen essentiële tekortkomingen.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 Ecologische effecten

In het rapport “Opvulsnelheid, gedrag en effecten van schelpenwinputten in de Waddenzee” wordt het areaal berekend dat wordt beïnvloed door de eigenlijke winning en de sedimentatie van teruggestort bodemmateriaal. Naar gelang de dikte van deze sedimentatielaag worden zones onderscheiden die verschillen in de mate van sterfte van de bodemfauna. De mogelijke uitgraafdieptes van de diverse soorten vormen hiervoor de berekeningsbasis. Het uitgraafgedrag hangt echter nauw samen met de algehele activiteit van de betrokken dieren en die is weer afhankelijk van de watertemperatuur. De Commissie gaat er daarom vanuit dat de sterfte door verstikking in het winterhalfjaar hoger zal zijn dan nu in de rapportage is verondersteld.

Veel van de betrokken bodemfaunasoorten zijn meerjarig. Als daarnaast rekening wordt gehouden met de grote jaarlijkse verschillen in broedvalsucces van met name schelpdieren, dan is aannemelijk dat een volledig herstel van een plaatselijke bodemfaunagemeenschap – dus ook in termen van diversiteit

en leeftijdsstructuur van populaties - niet binnen één jaar kan plaatsvinden. Daardoor is sprake van een zekere cumulatie van effecten in de tijd waardoor het aangetaste areaal bij langjarige winning permanent meer zal bedragen dan de nu aangegeven 1,3% van het areaal beneden de -5 m. NAP.

De Commissie constateert bij de genoemde conclusie in de Evaluatie ook een zekere discrepantie met de uitspraak op blz. 15 in dezelfde Evaluatie dat “het uitsluiten van winning in het Eierlandse Gat, zeegat Ameland en de Lauwers/Eilandbalg voor lange tijd (decennia) gehandhaafd moet blijven om ecologisch herstel een kans te geven.”

Ook de studie naar bodemschuifspanning en omwerking in geulbodems laat zien dat het overgrote deel van in de Waddenzee zelf gelegen geulenstelsels binnen de drie te vergunnen wingebieden fysisch niet ongeschikt is voor schelpenbankecotopen. Naar de Commissie vermoedt zal dit ook het geval zijn voor de infauna. De Commissie is gebleken dat er van wordt uitgegaan dat de geulen erg arm zijn aan fauna hetgeen in de algemene beoordeling van de ecologische effecten sterk meeweegt. Dit beeld is vooral gebaseerd op relatief oude gegevens. Feitelijke informatie over de huidige situatie in de betrokken geulenstelsels ontbreekt, en ook in de lopende bemonsteringsprogramma's elders in de Waddenzee blijft dit biotooptype buiten beeld.

■ Rekening houdend met de kwalificerende eisen van de Habitatrichtlijn beveelt de Commissie aan om gericht bodemfaunaonderzoek in de wingebieden uit te gaan voeren.

2.2.2 **Morfologische effecten**

Om de **morfologische effecten** van schelpenwinning in beeld te brengen is gebruik gemaakt van een relatief kleine proefwinning. Uit dit onderzoek kon geconcludeerd worden dat opzanding in dit geval erg snel gaat. Bij een grote winning of bij meerdere putten in de invloedssfeer van elkaar kan het opzandingspatroon mogelijk (heel) anders zijn. Dit was de aanleiding om navraag te doen hoe de winning geregeld gaat worden (worden er voorwaarden gesteld voor de grootte van winputten en/of de afstanden tussen putten). Uit de beantwoording blijkt dat de windiepte om technische redenen vaak niet groter is dan ca 4 meter en dat het winnen in diepere putten nauwelijks voorkomt. Wel blijkt dat bij een 'gunstige winning' van schelpen in behoorlijke concentratie op een klein gebied vele ondiepe winputten aanwezig zijn. Deze zijn echter toch een orde van grootte groter dan die welke onderzocht zijn (deze waren 2000-4000 m³ groot). In de praktijkvoorbeelden worden wel oppervlakken verstoord bodem in de wingebieden van 10-40% genoemd. De verstoring *in wingebieden* kan qua oppervlak en ook qua opvultijd aanzienlijk zijn⁹. In de 2^e partiële herziening van het LBS worden de gevolgen van de schelpwinning echter 'gering, lokaal en tijdelijk' genoemd.

■ De Commissie wijst hiervoor nogmaals naar de vorige aanbeveling. Met een gericht bodemfaunaonderzoek in de wingebieden kan een meer gefundeerde uitspraak gedaan worden over de gevolgen van de schelpwinning.

⁹ Vanzelfsprekend hangt dit samen met de schaal waarop gekeken wordt. Omdat een wingebied relatief klein is ten opzichte van een concessiegebied, is de verstoring op de schaal van een concessiegebied geringer dan op de schaal van een wingebied.

2.2.3 Archeologische waarden

In de schelpenwingebieden wordt de cultuurhistorische waarde met name gevormd door de grote concentratie van goed geconserveerde historische scheepswrakken. In de tweede aanvulling op het MER wordt aangegeven dat in vergunningen voorwaarden zijn opgenomen ter bescherming van historische waarden van scheepswrakken. De R.O.B.¹⁰ wijst er op dat niet duidelijk is welke historische scheepswrakken beschermd gaan worden¹¹.

Voor het aantreffen van archeologische vondsten bestaat een meldingsplicht. De R.O.B. merkt op dat handhaving van deze meldingsplicht (die veelal in schelpenwinvergunningen wordt opgenomen) tot op heden niet heeft plaatsgevonden. Handhaving is wel van groot belang voor de bescherming van de archeologische waarden; de R.O.B. doet hiervoor een aantal suggesties.

2.2.4 Overige punten

In inspraakreacties¹² wordt aangegeven dat de keuze om (de kom van) het Friese Zeegat aan te wijzen als wingebied¹³ onlogisch is, gelet op de relatief slechte kwaliteit van de schelpen (m.u.v. het komgebied) en de relatief grote aantasting in dit gebied, in combinatie met een aanstaande bijstelling van het winquotum naar beneden (met 10.000 m³/jaar). De Commissie is van mening dat de toetsing van de scenario's naar ecologie, winbaarheid en kusteffecten helder is beschreven. Dit is evenwel gedaan voor de situatie met een winning van 210.000 m³/jaar in de Waddenzee, en niet voor de situatie(s) met een lager quotum.

■ De Commissie adviseert, gelet op de relatief geringe voorziene schelpenwinning in het Friese Zeegat (13.000 m³/jaar), bij het besluit in te gaan op de keuze voor aanwijzing van het Friese Zeegat als wingebied, in het licht van het vanaf 2005 afnemende winquotum (met 10.000 m³/jaar).

Stichting De Noordzee¹⁴ is van mening dat de cumulatieve effecten van schelpenwinning en overige verstoringen onvoldoende zijn onderzocht, terwijl hier toe de plicht bestaat op grond van het voorzorgsbeginsel en de EU Vogel- en Habitatrichtlijn, alsmede het afwegingskader uit de PKB-Waddenzee. De Commissie ondersteunt deze mening. Bij een saldobenadering voor de gehele Waddenzee zullen weliswaar naar verwachting de effecten – waaronder ook de cumulatieve – afnemen; dit neemt niet weg dat er cumulatieve effecten kunnen optreden in de (overgebleven) wingebieden.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming het al dan niet optreden van cumulatieve effecten nader te onderbouwen, en – indien relevant – nader te onderzoeken.

¹⁰ Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek; inspraakreactie nr. 2 (bijlage 4).

¹¹ Er zijn talrijke scheepswrakken niet wettelijk beschermd, die wel een archeologische waarde hebben.

¹² Reacties van de Waddenvereniging en Stichting De Noordzee (nrs. 6 en 7, bijlage 4).

¹³ Het Friese Zeegat, inclusief de kom daarvan, maakt onderdeel uit van de wingebieden in het voorgenomen winscenario (scenario 2). Scenario 4 omvat, behoudens het Friese Zeegat, dezelfde wingebieden.

¹⁴ Inspraakreactie nr. 7 (bijlage 4).


BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over de informatie voor de tweede partiële
herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 mei 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Verkeer en Waterstaat		Rijkswaterstaat
Commissie voor de milieueffectrapportage t.a.v. de heer M. Laeven Postbus 2345 3500 GH Utrecht		Commissie voor de milieu-effectrapportage
		Ingekomen: 26 MEI 2004
		Nummer
		Dossier 873-148+149
		Kopie naar: cv eh
Contactpersoon H.S. Pietersen	Doorkiesnummer -	
Datum 17 mei 2004	Bijlage(n) 2	25 MEI 2004
Ons kenmerk HKW/TFW 2004/4833	Uw kenmerk -	
Onderwerp Ontwerp-Tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning en aanvulling op het MER		
Geachte heer Laeven,		
Hierbij doe ik u toekomen het ontwerp van de Tweede partiële herziening van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) en het bijbehorende rapport Evaluatie LBS, als (tweede) aanvulling op het MER Schelpenwinning.		
De aanvulling op het MER van 1998 bestaat verder uit drie (tevens bijgevoegde) basisrapporten, waarin verslag wordt gedaan van: effecten van schelpenwinputten in de Waddenzee, evaluatie van schelpenwingebieden in het Waddenzeegebied en nieuwe berekeningen van schelpkalkproductie voor de Waddenzee. Samenvattingen, conclusies en aanbevelingen op basis van deze rapporten staan in hoofdstukken 4, 5 en 6 van het rapport Evaluatie LBS, waarin ook andere onderwerpen aan de orde komen. Bij het ontwerp van de herziening van de LBS is als bijlage 2 een toetsing opgenomen van de te wijzigen winsituatie aan de (natuur)waarden in het Waddenzeegebied.		
Voor nadere informatie over de inspraak verwijs ik naar bijgevoegd afschrift van de advertentie, die één dezer dagen in o.a. de Staatscourant verschijnt / is verschenen.		
Graag ontvang ik uw advies ten aanzien van de rapportages als tweede aanvulling op het MER van 1998. Voor inhoudelijke toelichting verzoek ik u in eerste instantie contact op te nemen met de heer A. Nicolai van Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland.		
Hoofdkantoor van de Waterstaat Postadres Postbus 20906, 2500 EX Den Haag Bezoekadres Koningskade 4, Den Haag	Telefoon 070 351 80 80 Fax 070 351 83 35 E-mail info@hkw.rws.minvenw.nl Internet www.rijkswaterstaat.nl	
Bereikbaar met tramlijn 9 van station Den Haag Centraal en station Den Haag HS		



HKW/TFW 2004/4833

Zes exemplaren van de vijf rapporten zijn reeds separaat aan u toegezonden.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL RIJKSWATERSTAAT,

ir. L.H. Keijts

BIJLAGE 2

Kennisgeving van Ontwerp 2e partiële herziening in Staatscourant nr. 86 d.d. 6 mei 2004

VW



Inspraak ontwerp tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning en tweede aanvulling op het MER

Gedurende de periode van 7 mei tot en met 3 juni 2004 liggen het ontwerp tweede partiële herziening van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) en de bijbehorende onderzoeksrapporten ter inzage. De bijbehorende onderzoeksrapporten vormen een aanvulling op het eerdere MER Schelpenwinning van 1998 en de aanvulling op het MER van 2001. Het ontwerp tweede partiële herziening en de tweede aanvulling op het MER Schelpenwinning doorlopen een inspraakprocedure overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht en de Wet milieubeheer. In het kader daarvan wordt u in de gelegenheid gesteld uw zienswijze op de inhoud van het ontwerp tweede partiële herziening LBS en de tweede aanvulling op het MER naar voren te brengen.

Ontwerp tweede partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning en tweede aanvulling op het MER

In de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) is in 1998 het beleid ten aanzien van de winning van schelpen uit de zeebodem van het Waddengebied, de Noordzee (voor de Nederlandse kust) en de Zeeuwse zoute wateren vastgelegd. Daarmee is de LBS het landelijk kader voor de vergunningverlening voor de winning van schelpen. In de LBS is bepaald dat op verschillende punten nader onderzoek zou moeten worden verricht en dat het beleid na vijf jaar zou worden geëvalueerd. Na uitvoering van het nader onderzoek in 2000-2001 is het MER aangevuld en is de LBS reeds in 2001 partiel gewijzigd.

Het accent van de huidige evaluatie ligt op wijziging van de schelpenwingsgebieden en het winquotum in het Waddenzeengebied. Verder is er o.a. aandacht voor betere marktwerking bij de verdeling van de te winnen schelpen. Het evaluatieonderzoek is vastgelegd in een tweede aanvulling op het MER. Het voornemen is om, voorafgaand aan de nieuwe vergunningsperiode die ingaat op 1 januari 2005, de voorgestelde wijzigingen op te nemen in een tweede partiële wijziging van het schelpenwinbeleid.

Waar kunt u de stukken inzien?

Van 7 mei tot en met 3 juni 2004 kunt u het ontwerp tweede partiële herziening van de LBS en de aanvulling op het MER gedurende de reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- het kantoor van Rijkswaterstaat, directie Noord-Nederland (Zuidersingel 3) in Leeuwarden;
- het kantoor van Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland (Toekanweg 7) in Haarlem;
- het kantoor van Rijkswaterstaat, directie Zeeland (Koestraat 30) in Middelburg;
- de bibliotheek van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Plesmanweg 1) in Den Haag.

Hoe kunt u inspreken?

U kunt zowel schriftelijk als mondeling reageren op het ontwerp tweede partiële herziening van de LBS en de nieuwe aanvullingen op het MER Schelpenwinning. Uw schriftelijke inspraakreactie dient u uiterlijk 3 juni 2004 te sturen naar:

Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat
Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag

Uw inspraakreactie kunt u ook via internet versturen:
www.inspraakvenw.nl

Indien u mondeling wenst te reageren, wordt u verzocht dit uiterlijk 19 mei a.s. aan het inspraakpunt kenbaar te maken (telefoon 070 351 96 03).

Indien u dat wenst, kunt u verzoeken om vertrouwelijke behandeling van uw persoonlijke gegevens.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat bundelt alle reacties en stuurt deze onder andere naar de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Mede op basis van de inspraak stelt de Staatssecretaris de tweede partiële herziening van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning vast. Zo spoedig mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u de door het inspraakpunt Verkeer en Waterstaat ontvangen reacties inzien op de locaties waar de tweede partiële herziening LBS ter inzage ligt.

Nadere informatie

Voor het aanvragen van de tweede partiële herziening van de LBS, het evaluatie rapport en/of het verkrijgen van meer informatie over de inhoud van de rapporten, kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat, Directie Noord-Nederland, t.a.v. de heer A. Nicolai, Postbus 2301, 8901 JH Leeuwarden, e-mailadres: a.nicolai@dnn.rws.minvenw.nl of telefoon 058 234 43 22.

U kunt de documenten ook downloaden via www.inspraakvenw.nl.

Voor inlichtingen over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat, telefoon 070 351 96 03.



Inspraakpunt
Verkeer en Waterstaat

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Directeur-Generaal Rijkswaterstaat (ministerie van Verkeer en Waterstaat)

Bevoegd gezag: Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat

Besluit: Vaststelling van de Tweede Partiële herziening van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.1

Activiteit: In de Waddenzee, de Noordzee en de Zeeuwse wateren wordt jaarlijks ca. 210.000 m³ fossiele en nieuwe schelpen gewonnen voor verschillende doeleinden (o.a. isolatie onder vloeren van huizen, wegverharding, mengvoederbereiding). Het gaat daarbij vooral om kokkels en Spisula-soorten. De winning vindt meestal plaats in getijgeulen.

Het ziet ernaar uit dat de vraag naar schelpen in Nederland groeit. Bovendien lijkt het er op, dat de huidige winning van schelpen in de Waddenzee de natuurlijke aanwas overtreft. De landelijke beleidsnota (en de partiële herzieningen hiervan) beoogt een afweging tussen verschillende belangen te maken waarbij zoveel mogelijk tegemoet kan worden gekomen aan de vraag, en aan te geven welke hoeveelheden mogen worden gewonnen op welke locaties en met welke methoden.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 4 april 1997

richtlijnenadvies uitgebracht op: 28 mei 1997

richtlijnen vastgesteld op: 2 juli 1997

kennisgeving MER: 14 juli 1998

toezending aanvullende informatie: 19 oktober 1998

toetsingsadvies uitgebracht op: 17 november 1998

kennisgeving Aanvulling MER t.b.v. partiële herziening LBS: 16 juli 2001

toetsingsadvies uitgebracht op: 8 oktober 2001

kennisgeving Aanvulling MER t.b.v. 2^e partiële herziening LBS: 6 mei 2004

toetsingsadvies uitgebracht: 5 juli 2004

Bijzonderheden:

Richtlijnen: In het richtlijnenadvies geeft de werkgroep aan dat het MER vooral aandacht zal moeten besteden aan:

- een heldere formulering van het doel, om daarmee duidelijker alternatieven af te bakenen. Daarbij staat centraal wat in dit geval onder duurzaamheid moet worden verstaan;
- de mogelijkheden die de Minister heeft om de praktijk van schelpenwinning te beïnvloeden;
- formulering van integrale alternatieven, waarbij niet alleen de jaarlijkse hoeveelheid schelpen en de situering langs de kust aan de orde komt, maar ook (als dat aan de orde is) de manier waarop in de behoefte aan schelpen kan worden voorzien (inclusief inzet van alternatieve materialen); de afbakening van het studiegebied en de aanwijzing van (potentiële) winlocaties en de voorwaarden waaronder winning kan worden toegestaan;

- de gevolgen voor het oppervlaktewater, de bodem, voor planten en dieren, voor de kustmorfologie en voor archeologische objecten.

Toetsing: Tijdens de toetsing constateerde de Commissie dat het MER essentiële tekortkomingen bevat. Deze hebben betrekking op:

- de raming van de behoefte aan schelpenmateriaal;
- de winbaarheid van schelpenmateriaal;
- de selectie van alternatieven;
- de beschrijving van milieugevolgen;
- de benadering van het aspect duurzaamheid;
- de weergave van leemten in kennis.

Op grond van deze constatering besloot het bevoegde gezag een aanvulling op het MER op te laten stellen. De aanvulling ging in voldoende mate in op de gesignaleerde tekortkomingen. Tevens werd duidelijk dat belangrijke leemten in kennis blijven bestaan over de milieugevolgen van het voorgenomen beleid. De Commissie adviseerde daarom deze leemten in kennis in het evaluatieonderzoek op te nemen en de resultaten voortdurend terug te koppelen naar het vastgestelde beleid en de verleende vergunningen, zodat de mogelijkheid bestaat aanvullende maatregelen te treffen om (onverwachte) milieugevolgen te voorkomen of te mitigeren.

Toetsing (2): Enkele ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat een tussentijdse partiële wijziging van het beleid zoals verwoord in de LBS noodzakelijk is, met name vanwege resultaten van onderzoek in de periode 1999-2001, vastgelegd in een aanvulling op het MER. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in de aanvulling op het MER aanwezig is. De onderzoeksresultaten zijn op een heldere wijze beschreven en met deze resultaten zijn eerder geconstateerde onzekerheden en kennisleemten voor een groot deel weggenomen. Op enkele punten plaatst de Commissie kanttekeningen (onder andere (a) vraagtekens bij de duurzaamheid van schelpenwinning in de Westerschelde en (b) betekenis van beschermingsformules van de Habitatrichtlijn en het SGR voor de Westerschelde en Voordelta), deels gevolgd door aanbevelingen.

Toetsing (3): Vijf jaar na 1999 is conform het LBS een evaluatie uitgevoerd. Deze is vastgelegd in een tweede aanvulling op het MER. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in de tweede aanvulling op het MER aanwezig is.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. N.M.J.A. Dankers (richtlijnen- en 1^e toetsingsfase)
 ir. N.G. Ketting (voorzitter tijdens de 1^e toetsingsfase)
 drs. R.H.D. Lambeck (2^e en 3^e toetsingsfase)
 J.C.J. Lammers (voorzitter tijdens de richtlijnenfase)
 drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter 2^e en 3^e toetsingsfase)
 drs. N.M. de Rooij
 prof.dr. J.H.J. Terwindt

Secretaris van de werkgroep: drs. M. Odijk (richtlijnenfase), drs. S.A.A. Morel (1^e toetsingsfase), drs. M.P. Laeven (2^e en 3^e toetsingsfase)

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040524	E.H. Boer	Groningen	20040611
2.	20040525	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20040611
3.	20040603	J.J.W. Le Roux	Den Burg	20040611
4.	20040603	van der Endt Louwerse b.v.	Yerseke	20040611
5.	20040603	Coöperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse Mosselcultuur		20040611
6.	20040602	Waddenvereniging	Harlingen	20040611
7.	20040602	De Noordzee Milieuorganisatie	Utrecht	20040611

**Toetsingsadvies over de informatie voor
de tweede partiële herziening
Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning**

Schelpen vormen een typisch Nederlandse bouwgrondstof (o.a. voor de aanleg van schelpenpaden, in drainagevoorzieningen, in kruipruimten als vochtisolierend materiaal). In de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) is in 1998 het beleid ten aanzien van de winning van schelpen uit de zeebodem van het Waddengebied, de Noordzee en de Zeeuwse zoute wateren vastgelegd. Daarmee is de LBS het landelijk kader voor de vergunningverlening voor de winning van schelpen. In de LBS is bepaald dat op verschillende punten nader onderzoek zou moeten worden verricht en dat het beleid na 5 jaar zou worden geëvalueerd. In 2000-2001 is al nader onderzoek uitgevoerd en is de LBS partieel gewijzigd.

Het accent van de huidige evaluatie ligt op wijziging van de schelpenwingebieden en het winquotum in het waddenzeegebied. Het evaluatieonderzoek is vastgelegd in een tweede aanvulling op het MER. Het voornemen is om voorgestelde wijzigingen op te nemen in een tweede partiële wijziging van het schelpenwinbeleid.

ISBN 90-421-1333-2